

METODOLOXÍA ELABORACIÓN DO CATÁLOGO DE BENS DE VALOR CULTURAL NO LITORAL DE GALICIA

1. OBXECTO E FINALIDADE

A presente metodoloxía ten por finalidade establecer un procedemento técnico unificado para a identificación, análise e documentación dos bens de valor cultural situados no litoral galego, conforme aos principios da **Lei 5/2016, do 4 de maio, do Patrimonio Cultural de Galicia**, e ás directrices da **Dirección Xeral de Patrimonio Cultural (DXPC)**.

O obxectivo é garantir que as fichas do catálogo sexan **verificables, interoperables e coherentes cos catálogos municipais e o Catálogo do Patrimonio Cultural de Galicia**, permitindo ademais completar, homoxeneizar e depurar, e a corrección de erros detectados en documentos de planeamento en vigor.

2. MARCO NORMATIVO DE REFERENCIA

A metodoloxía está gobernada polos seguintes instrumentos legais e técnicos:

- **Lei 5/2016 do Patrimonio Cultural de Galicia**, especialmente os artigos 7 (valores culturais), 28 (catálogos municipais), 39 (catálogo xeral de bens culturais) e 90-95 (intervencións permitidas).
- **Decreto 17/2021, do 21 de xaneiro**, polo que se establece a estrutura e funcionamento da DXPC.
- **Normas e especificacións técnicas** de interoperabilidade xeográfica (ISO 19115, INSPIRE, IDEE).
- **Directiva 2003/98/CE** e **Lei 19/2013**, sobre reutilización da información pública e transparencia.

3. ESTRUCTURA METODOLÓXICA XERAL

A metodoloxía estrutúrase en **catro fases** complementarias:

Fase 1. Recolección e análise de datos

- **Fontes primarias:** Información facilitada pola Dirección Xeral de Conservación e Restauración de Bens Culturais:

Arquivos shape e listados de elementos catalogados e susceptibles de ser catalogados dos concellos da costa:

LUGO	
1	Ribadeo
2	Trabada
3	Barreiros
4	Foz
5	Burela
6	Cervo
7	Xove
8	Viveiro
9	O Vicedo

A CORUÑA	
10	Mañón
11	Ortigueira
12	Cariño
13	Cedeira
14	Cerdido
15	Valdoviño
16	Narón
17	Ferról
18	Neda
19	Fene
20	Mugardos
21	Ares
22	Cabanas
23	Pontedeume
24	Miño
25	Paderne

26	Coiros
27	Betanzos
28	Bergondo
29	Sada
30	Oleiros
31	Cambre
32	Culleredo
33	A Coruña
34	Arteixo
35	A Laracha
36	Carballo
37	Malpica de Bergantiños
38	Ponteceso
39	Cabana de Bergantiños
40	Laxe
41	Vimianzo
42	Camariñas
43	Muxía
44	Cee
45	Fisterra
46	Corcubión
47	Dumbría
48	Carnota
49	Muros
50	Outes
51	Noia
52	O Porto do Son
53	Ribeira
54	A Pobra do Caramiñal
55	Boiro
56	Rianxo
57	Dodro
58	Padrón

PONTEVEDRA	
59	Pontecesures
60	Valga
61	Catoira
62	Vilagarcía de Arousa
63	Vilanova de Arousa
64	A Illa de Arousa
65	Cambados

66	Ribadumia
67	O Grove
68	Sanxenxo
69	Meaño
70	Poio
71	Pontevedra
72	Marín
73	Bueu
74	Cangas de Morrazo
75	Moaña
76	Vilaboa
77	Soutomaior
78	Redondela
79	Vigo
80	Nigrán
81	Gondomar
82	Baiona
83	Oia
84	O Rosal
85	A Guarda
86	Tomiño
87	Tui

Documentación:

1. Bens de interese cultural (BIC) dos concellos que indican.
2. Delimitacións dos camiños de Santiago na comunidade autónoma de Galicia, tal e como se publican na actualidade no Plan básico autonómico.
3. Bens catalogados, de acordo coa Lei 5/2016, nos concellos indicados.
4. Listado de xacementos arqueolóxicos non catalogados que deberan ser incluídos.
5. Outra documentación de bens susceptibles para incorporar dos devanditos Concellos.

- **Fontes secundarias:** SIPAC, Catastro, IGE, cartografía PNOA, inventarios previos e planeamento urbanístico (Sitouga).

- **Obxectivo:** crear unha base de datos xeorreferenciada (EPSG:25829) con información verificable e actualizada.

Fase 2. Validación e tratamento da información

- Integración en contornos **SIG (QGIS, ArcGIS Online)**.
- Verificación topolóxica, comprobación da autenticidade material.
- Avaliación de **integridade, conservación e coherencia territorial**.

Fase 3. Elaboración das fichas e determinacións patrimoniais

- **Clasificación tipolóxica:** segundo categorías oficiais (arquitectónico, arqueolóxico, etnolóxico, industrial, etc.).
- **Análise dos valores culturais:** aplicación dos criterios do artigo 7 da Lei 5/2016 (valores histórico, artístico, técnico, simbólico, paisaxístico e ambiental).
- **Determinación do nivel de protección:** en función do grao de autenticidade, singularidade e vulnerabilidade.
- **Delimitación do contorno de protección:** planimetría a escala 1:2.000 e 1:5.000, incorporando ortofotografía PNOA actualizada.

Fase 4. Validación e integración institucional

- **Compatibilización cos catálogos municipais** e xustificación das diferenzas con respecto aos documentos de planeamento vixentes.
- Publicación e **difusión**, conforme á política de transparencia da Xunta de Galicia.

4. ESTRUTURA E CONTIDO DAS FICHAS NORMALIZADAS

Cada ficha contén os seguintes apartados:

1. **Identificación e clasificación:** código, denominación, tipoloxía e nivel de protección proposto.
2. **Localización xeográfica:** coordenadas UTM, concello, parroquia e unidade de paisaxe litoral.

3. **Descrición arquitectónica:** análise morfolóxica, construtiva e cronolóxica.
4. **Análise do contorno:** integración paisaxística e relación cos bens do entorno.
5. **Valores patrimoniais:** avaliación cualitativa dos atributos de autenticidade, integridade e representatividade.
6. **Determinacións normativas:** usos compatibles e intervencións permitidas segundo os artigos 90-95 da Lei 5/2016.
7. **Delimitación cartográfica:** planimetría vectorial e ortofotografía PNOA.
8. **Documentación gráfica:** planimetría, fotografías e material complementario.
9. **Proposta de posta en valor:** estratexia de conservación, interpretación e integración territorial.

5. CRITERIOS TÉCNICOS E DECISIONS METODOLÓXICAS

A inclusión ou modificación dun ben no catálogo basearase en criterios establecidos e determinados unicamente pola **Dirección Xeral de Patrimonio Cultural**.

En caso de diverxencias cos catálogos municipais, as determinacións deberán xustificarse documentalmente mediante:

- análise comparada das delimitacións cartográficas, e
- acreditación de erro material, omisión ou desactualización normativa.

6. METODOLOXÍA DE ANÁLISE E XESTIÓN DA INFORMACIÓN XEOGRÁFICA

A metodoloxía aplicada segue os criterios empregados polos sistemas de información patrimonial e territorial da Administración autonómica e permite a interoperabilidade cos sistemas de información xeográfica oficiais.

6.1. Fontes cartográficas empregadas

A análise espacial realízase a partir da integración de diferentes fontes cartográficas oficiais, entre as que destacan:

Cartografía territorial

- Plan Básico Autonómico de Galicia (PBA)
- Cartografía oficial do Instituto de Estudos do Territorio (IET)
- Cartografía do Instituto Xeográfico Nacional (IGN)

Cartografía de referencia

- Ortofotos do Plan Nacional de Ortofotografía Aérea (PNOA)
- Base cartográfica do Instituto Galego de Estatística (IGE)
- Cartografía SIXPAC

Información administrativa

- Catastro inmobiliario
- Planeamento urbanístico municipal (SITOUGA)
- Inventarios patrimoniais da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural

Estas fontes foron empregadas para comprobar a correcta localización dos bens, a súa delimitación e a coherencia coa información territorial existente.

6.2. Procedemento de integración SIG

A información foi integrada nun sistema de información xeográfica mediante software especializado, principalmente:

- **QGIS**
- **ArcGIS**

O proceso de integración desenvolveuse en varias fases:

1. Importación de datos

Integráronse no sistema:

- ficheiros vectoriais do xeocatálogo,
- capas de delimitación municipal,
- capas de dominio público marítimo-terrestre,
- capas de servidumes de costas.

2 Validación topolóxica

Aplicáronse procesos de verificación topolóxica para detectar:

- erros de superposición de polígonos,
- incoherencias entre capas cartográficas,
- duplicidades de elementos.

3 Comprobación da xeorreferenciación

Contrastouse a localización dos bens mediante:

- ortofotografía aérea,
- cartografía histórica,
- delimitacións de planeamento municipal.

Este proceso permitiu detectar e corrixir erros de localización presentes nas fichas iniciais.

4. Resultados da análise xeográfica

A análise espacial permitiu:

- corrixir erros de xeorreferenciación,
- identificar bens situados fóra do ámbito litoral,
- axustar delimitacións patrimoniais.

Estas actuacións contribuíron á depuración e mellora da base de datos patrimonial.

7. VALIDACIÓN FINAL E DIFUSIÓN

A metodoloxía proposta garante a **coherencia, precisión e verificabilidade** das fichas do *Catálogo de Bens de Valor Cultural no Litoral*, contribuíndo á corrección de erros nos instrumentos de planeamento e á protección efectiva do patrimonio litoral galego conforme á lexislación vixente e aos estándares internacionais de conservación.